

04.11.24

7-А-Б кл.

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Середні віки на теренах України.

Мета уроку: розвивати ключові історичні компетентності, дати учням початкове уявлення про Середньовіччя як період світової історії та навчальний предмет; хронологічну компетентність – в межах та періодизації Середньовіччя, часу Великого переселення народів; інформаційну компетентність – знання видів історичних джерел з історії Середніх віків; змісту термінів і понять «Середні віки», «історичні джерела»; сприяти зацікавленості учнів новим навчальним предметом.

1.Актуалізація опорних знань

Фронтальна бесіда за питаннями

1. Що вивчає наука історія?
2. З якими періодами історії ви вже знайомі?
3. Які події з історії Стародавнього світу вам запам'яталися? Чому?
4. Визначте хронологічні рамки історії давнього світу.
5. Що вам відомо про давні народи, які заселяли землі України?
6. Хто такі киммерійці, скіфи, сармати?

Працюємо в парах

Завдання учням: знайти відповідність поняття та їх визначення.

1	Етнографія	А	Наука, що вивчає системи літочислення і календарі, встановлює дати створення речових і писемних пам'яток
2	Антропологія	Б	Наука про походження і розвиток людини
3	Хронологія	В	Найбільш тривалий період всесвітньої історії
4	Археологія	Г	Наука, що вивчає історичне минуле людства за речовими джерелами
5	Історія стародавнього світу	Д	Рівень розвитку суспільства, коли між людьми виникає нерівність й утворюється держава; з'являються міста, писемність
6	Цивілізація	Е	Наука, що вивчає звичаї, традиції, вірування і побут народів

Вивчення нового матеріалу

Історію людства, як ви вже знаєте, дослідники поділяють на певні періоди. Періодизація історії України в цілому відповідає всесвітній історії, але має певні особливості, які відображають специфіку становлення та розвитку людського суспільства на українських землях.

Практична діяльність (підручник стор. 8-9)

Діємо: практичні завдання

Пригадайте сторінки історії України, зображені на колажі «Україна за давньої доби» (с. 7), і виконайте завдання.

1. Назвіть історичні факти, які ілюструє кожне зображення.
2. Назвіть історичний час, що відповідає кожному із зображень.
3. Уявно розташуйте ілюстрації на запропонованій стрічці часу.
4. Покажіть на історичній карті місця стоянок, регіони розселення родів, розташування міст, проілюстрованих у колажі

Тепер перед вами пролягає шлях до середньовічної історії України — складової всесвітньої історії V—XV ст. Перед вашими очима постає велична східнослов'янська держава *Русь-Україна* (IX — середина XIII ст.) і її нащадок — *Королівство Руське* (XII—XIV ст.). Ви дізнаєтеся про походи князів, прийняття християнства, розквіт культури, повсякденне життя русів. Перед вами пройдуть монгольські війни Чингісхана та Батия.

Ви побачите, як переплелася історія українських земель у XIV—XV ст. з історією сусідніх держав: Великого князівства Литовського та Королівства Польського, князівства Феодоро та Кримського ханства, Угорського королівства та Молдавського князівства, Великого князівства Московського й Османської імперії. І зрозумієте, як сучасне і майбутнє нашої країни залежить від знання її минулого.

Отже, історію України вчені поділяють на такі періоди: стародавня історія: найтриваліший період, що охоплює події від появи людей на території України до Великого переселення народів; середньовічна історія: розповідає про події, що відбувалися в період від Великого розселення слов'ян і до кінця XV ст.; нова історія: характеризує розвиток українських земель у XVI—XIX ст.; новітня історія: знайомить із подіями від початку XX ст. і до сьогодення.

Робота з поняттями (записати)

Історичні факти — дійсні, невигадані випадки, які відбувалися насправді.

Історичні події — сукупність пов'язаних між собою важливих фактів суспільного життя, які становлять єдине ціле.

Пізнання минулого відбувається на основі вивчення й аналізу дослідниками історичних джерел, що розповідають про те, яким було життя людей у різні історичні періоди. Існують декілька типів історичних джерел, серед яких основними є речові, писемні, усні, мовні, етнографічні, фото- і кінодокументи. Кожне окреме джерело відображає лише певний бік минулого і містить обмежений обсяг історичної інформації.

Оскільки творцями всіх пам'яток минулого були люди, то історичні джерела відображають їхнє бачення і сприйняття подій. Унаслідок цього повну

картину життя людей у певний період можна відтворити лише шляхом поєднання і порівняння інформації з різних історичних джерел.

Робота з поняттям (записати)

Історична періодизація — поділ історії на певні періоди, що є історичними етапами суспільного або культурного розвитку країн та народів і характеризуються визначними подіями, явищами або процесами.

Історичні джерела — усе, що було створене в процесі діяльності людини й збереглося до наших днів, дозволяє вивчати минуле людського суспільства і відображає його історичний розвиток.

Досліджуючи різноманіття історичні джерела, учені дізнаються про те, яким було життя людей у історичну епоху. Для вивчення історії Середньовіччя використовують перш за все речові, писемні та етнографічні джерела. Набагато більше інформації про середні віки дають нам писемні джерела.

Робота зі схемою

Узагальнення та систематизація нових знань. Рефлексія.

Діємо:
практичні
завдання

Чи можна наведену сторінку з літопису вважати історичним джерелом? Чому? До якого виду джерел вона належить?

Виберіть зайву ілюстрацію

А

Б

В

Г

Підсумкова бесіда

- Де і коли виник термін «середні віки»?
- Назвіть хронологічні межі доби Середньовіччя.
- Назвіть три періоди історії середніх віків

Домашнє завдання:

- Прочитати §1.
- Опрацювати термінологію на стор. 9.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!